

Bölüm 5

MEME KANSERİNDE RİSK FAKTÖRLERİ VE ETKİLERİ

Mustafa TERCAN¹

GİRİŞ

Meme kanseri, tüm dünyada kadınlarda görülen en sık kanser türüdür. Kanserlerde ölüm nedenleri sıralamasında ikinci sırada yer alır(1). Tanısı yeni konulmuş meme kanserlerinin yaklaşık yarısı menarş yaşı, ilk canlı doğum, proliferatif meme hastalığı ve menapoz gibi bilinen risk faktörleri ile açıklanabilir. Meme kanserlerinin yaklaşık %10'unda aile öyküsü mevcuttur.Net olarak kanıtlanmasına rağmen demografik özellikler, yaşam tarzı ve çevresel faktörler , meme kanseri riskini değiştirebilir.

YÜKSEK RİSKLİ FAKTÖRLER

Yaş: Yaş ilerledikçe meme kanseri riski artar. ABD 'de yapılan bir araştırmaya göre, 49 yaşına kadar her 51 kadından birinde, 50-59 yaşları arasında her 43 kadından birinde, 60-69 yaşları arasında her 29 kadından birinde, 70 yaş üzerinde her 15 kadından birinde ve tüm yaşam boyunca her 8 kadından birinde meme kanseri gelişecektir(2)

Kadın Cinsiyeti: Meme kanseri kadınlarda , erkeklere nazaran 100 kat daha fazla görülmektedir.ABD' de her yıl 260 bin kadına meme kanseri tanısı konulurken bu sayı erkeklerde yaklaşık 3 bindir.

Beyaz İrk: Her iki ırkta da meme kanseri en sık görülen kanser olmakla birlikte beyaz ırkta daha sık ortaya çıkmaktadır. Buna rağmen lokal ileri ve metastatik meme kanseri oranı siyah ırkta daha yaygındır. Ölüm oranı da bu grupta daha fazladır. Bu farklılık, yaşam tarzı değişiklikleri vesağlık hizmetlerine erişim ile açıklanmaya çalışılsa da genetik faktörlerle de ilişkilidir. Zira triple negatif meme kanseri oranı siyah ırkta daha yaygın görülmektedir(3).

¹ Op. Dr. Mustafa Tercan, SDÜ Cerrahi Onkoloji Bilim Dalı, tercanm@hotmail.com.

Biforfonatlar, osteoporoz tedavisinde yaygın olarak kullanılan ilaçlardır. Meme kanseri üzerine koruyucu olduğunu destekleyen çalışmalar olduğu gibi etkisiz olduğunu gösteren yayınlar da mevcuttur. Bu konu ile ilgili klinik çalışmalar devam etmektedir.

Kimyasallar: Ftalatlar, kozmetiklerde, plastik kaplarda ve oyuncaklarda kullanılan kimyasal maddelerdir. Hormonal etkileri bildirilmekle birlikte meme kanseri riski ile ilişkisi halen belirsizdir(39).

KAYNAKÇA

1. Torre LA, Bray F, Siegel RL. Global Cancer Statistics, 2012. CA Cancer J Clin. 2015 Mar;65(2):87-108
2. Siegel RL, Miller KD, Jemal A. Cancer Statistics, 2019. CA Cancer J Clin. 2019;69(1):7
3. Carey LA, Perou CM, Livasy CA. Race, Breast Cancer Subtypes, And Survival İn The Carolina Breast Cancer Study. JAMA. 2006 Jun ;295(21):2492-502.
4. Han X, Stevens J, Truesdale KP. Body Mass İndex At Early Adulthood, Subsequent Weight Change And Cancer İncidence And Mortality. Int J Cancer.2014 Dec;135(12):2900-9.
5. Lauby-Secretan B, Scoccianti C, Loomis D. Body Fatness And Cancer--Viewpoint Of The IARC Working Group. N Engl J Med .2016 Aug ;375(8):794-8.
6. Key TJ, Appleby PN, Reeves GK. Body Mass İndex, Serum Sex Hormones, And Breast Cancer Risk İn Postmenopausal Women. J Natl Cancer Inst . 2003 Aug ;95(16):1218-26.
7. Gunter MJ, Hoover DR, Yu H. Insulin, İnsulin-like Growth Factor-I, And Risk Of Breast Cancer İn Postmenopausal Women. J Natl Cancer Inst. 2009 Jan;101(1):48-60.
8. Nelson HD, Zakher B, Cantor A. Risk Factors For Breast Cancer For Women Aged 40 to 49 Years: A Systematic Review And Meta-analysis. Ann Intern Med. 2012 May ;156(9):635-48.
9. Brandt PA, Spiegelman D, Yaun SS. Pooled Analysis Of Prospective Cohort Studies On Height, Weight, And Breast Cancer Risk. Am J Epidemiol . 2000 Sep ;152(6):514-27.
10. Ritte R, Lukanova A, Tjønneland A. Height, Age At Menarche And Risk Of Hormone Receptor-Positive And -Negative Breast Cancer: A Cohort Study. Int J Cancer 2013 Jun ;132(11):2619-29.
11. Farhat GN, Cummings SR, Chlebowski RT. Sex Hormone Levels And Risks Of Estrogen Receptor-negative And Estrogen Receptor-positive Breast Cancers. J Natl Cancer Inst. 2011 Apr;103(7):562-70.
12. Key TJ, Appleby PN, et al. Sex Hormones And Risk Of Breast Cancer İn Premenopausal Women: A Collaborative Reanalysis Of İndividual Participant Data fFom Seven Prospective Studies. Lancet Oncol. 2013 Sep;14(10):1009-19.
13. Boyd NF, Guo H, Martin LJ. Mammographic Density And The Risk And Detection Of Breast Cancer. N Engl J Med . 2007 Jan ;356(3):227-36.
14. Kerlikowske K, Ichikawa L, Miglioretti D. Longitudinal Measurement Of Clinical Mammographic Breast Density To İmprove Estimation Of Breast Cancer Risk. J Natl Cancer Inst. 2007 Mar ;99(5):386-95.
15. Gierach GL, Ichikawa L, Kerlikowske K. Relationship Between Mammographic Density And Breast Cancer Death İn The Breast Cancer Surveillance Consortium. J Natl Cancer Inst . 2012 Aug;104(16):1218-27.
16. Vachon CM, Sellers TA, Carlson EE. Strong Evidence Of A Genetic Determinant For Mammographic Density, A Major Risk Factor For Breast Cancer. Cancer Res.2007 Sep;67(17):8412-8.
17. Slanetz PJ, Grandpre LE, Yeh EDI. Effect Of Tamoxifen On Breast Tissue Density İn Premenopausal Breast Cancer. Breast J .2004 Jan-Feb;10(1):27-32.
18. Zhang Y, Kiel DP, Kreger BE. Bone Mass And The Risk Of Breast Cancer Among Postmenopausal Women. N Engl J Med . 1997 Feb ;336(9):611-7.

19. Qu X, Zhang X, Qin A. Bone Mineral Density And Risk Of Breast Cancer In Postmenopausal Women. *Breast Cancer Res Treat* . 2013 Feb;138(1):261-71.
20. Chen Z, Arendell L, Aickin M. Hip Bone Density Predicts Breast Cancer Risk Independently Of Gail Score: Results From The Women's Health Initiative. *Cancer*. Sep;113(5):907-15.
21. Dorgan JF, Stanczyk FZ, Kahle LL. Prospective Case-control Study Of Premenopausal Serum Estradiol And Testosterone Levels And Breast Cancer Risk. *Breast Cancer Res*. 2010;12(6):R98.
22. Key TJ, Appleby PN, et al. Insulin-like Growth Factor 1 (IGF1), IGF Binding Protein 3 (IGF-BP3), And Breast Cancer Risk: Pooled Individual Data Analysis Of 17 Prospective Studies. *Lancet Oncol*. 2010 Jun;11(6):530-42.
23. Moorman PG1, Havrilesky LJ, Gierisch JM. Oral contraceptives and risk of ovarian cancer and breast cancer among high-risk women: a systematic review and meta-analysis. *J Clin Oncol*. 2013 Nov ;31(33):4188-98.
24. Breast cancer and hormone replacement therapy: collaborative reanalysis of data from 51 epidemiological studies of 52,705 women with breast cancer and 108,411 women without breast cancer. Collaborative Group on Hormonal Factors in Breast Cancer. *Lancet*. 1997 Oct;350(9084):1047-59.
25. Bruzzi P, Negri E, La Vecchia C. Short term increase in risk of breast cancer after full term pregnancy. *BMJ*. 1988 Oct;297(6656):1096-8.
26. Prentice RL, Caan B, Chlebowski RT. Low-fat dietary pattern and risk of invasive breast cancer: the Women's Health Initiative Randomized Controlled Dietary Modification Trial. *JAMA*. 2006 Feb ;295(6):629-42.
27. Collaborative Group on Hormonal Factors in Breast Cancer. Menarche, menopause, and breast cancer risk: individual participant meta-analysis, including 118 964 women with breast cancer from 117 epidemiological studies. *Lancet Oncol* . 2012 Nov;13(11):1141-51.
28. Nichols HB, Berrington de González A, Lacey JV Jr, et al. Declining incidence of contralateral breast cancer in the United States from 1975 to 2006. *J Clin Oncol*. 2011 Apr ;29(12):1564-9.
29. Pan H, Gray R, Braybrooke J, et al. 20-Year Risks of Breast-Cancer Recurrence after Stopping Endocrine Therapy at 5 Years. *N Engl J Med* .2017 Nov;377(19):1836-1846.
30. Gram IT, Park SY, Kolonel LN, et al. Smoking and Risk of Breast Cancer in a Racially/Ethnically Diverse Population of Mainly Women Who Do Not Drink Alcohol: The MEC Study. *Am J Epidemiol* .2015 Dec ;182(11):917-25.
31. Schernhammer ES, Hankinson SE. Urinary melatonin levels and breast cancer risk. *J Natl Cancer Inst* .2005 Jul ;97(14):1084-7.
32. John EM, Kelsey JL. Radiation and other environmental exposures and breast cancer. *Epidemiol Rev* 1993;15(1):157-62.
33. Islami F, Liu Y, Jemal A, et al. Breastfeeding and breast cancer risk by receptor status--a systematic review and meta-analysis. *Ann Oncol*. 2015 Dec;26(12):2398-407.
34. Ligibel JA, Campbell N, Partridge A, et al. Impact of a mixed strength and endurance exercise intervention on insulin levels in breast cancer survivors. *J Clin Oncol* .2008Feb;26(6):907-12.
35. Chen M, Rao Y, Zheng Y, et al. Association between soy isoflavone intake and breast cancer risk for pre- and post-menopausal women: a meta-analysis of epidemiological studies. *PLoS One*. 2014 Feb ;9(2):e89288.
36. Cho E, Chen WY, Hunter DJ et al. Red meat intake and risk of breast cancer among premenopausal women. *Arch Intern Med* . , 2006 Nov 13;166(20):2253-9.
37. Pijpe A, Andrieu N, Easton DF, et al. Exposure to diagnostic radiation and risk of breast cancer among carriers of BRCA1/2 mutations: retrospective cohort study (GENE-RAD-RISK). *BMJ* 2012 Sep 6;345:e5660.
38. Zhang X, Smith-Warner SA, Collins LC, et al. Use of aspirin, other nonsteroidal anti-inflammatory drugs, and acetaminophen and postmenopausal breast cancer incidence. *J Clin Oncol* 2012 Oct ;30(28):3468-77.
39. Buck Louis GM, Sundaram R, Sweeney AM, et al. Urinary bisphenol A, phthalates, and couple fecundity: the Longitudinal Investigation of Fertility and the Environment (LIFE) Study. *Fertil Steril* . 2014 May;101(5):1359-66.